

Ayakkabılar Çeşit Çeşit

Ayaklarımızı koruyan, kas ve iskelet sistemimizi destekleyen ve rahat hareket etmemizi sağlayan ayakkabılar, en önemli giyeceklerimizden biri. Peki ilk ayakkabıyı kim giydi? Ayakkabıyı oluşturan bölümler nelerdir? Kaç çeşit ayakkabı var? Gelin bu soruların yanıtlarını birlikte bulalım!

İnsanların ayaklarını soğuk, sıcak, yağmur, çamur, sivri taşlar, dikenler gibi dış etkilerden korumak için ayakkabı kullanmaya en az kırk bin yıl önce başladıkları düşünülüyor. Ancak şimdiye kadar arkeolojik kazılarda bulunan en eski ayakkabılar yaklaşık dokuz bin yıl öncesine ait. İlk ayakkabılar büyük bir ihtimalle yanları açık ve ayağa bağlanarak giyilen, genellikle tahtadan, papirüsten, yapraklardan, metalden ya da deriden yapılan sandaletlerdi.

Palmye yaprağından yapılmış, Antik Mısır'dan kalma bir ayakkabı

Altından yapılmış, Antik Mısır'dan kalma bir sandalet

Günümüzde ayakkabılar genellikle deri, kumaş, yapay lifler ve çeşitli plastiklerden üretilir. Üretilen ayakkabının modelinde ve numarasında hazırlanan kalıplara göre ayakkabının içinde bulunan astar, saya denilen üst bölüm, iç taban ve dış taban hazırlanır. Parçaların sağlamlığı tek tek kontrol edilir ve daha sonra bu parçalar birleştirilir. Böylece ayakkabı giymeye hazır duruma gelir.

Ayakkabı kalıpları çeşitli modellerde ve numaralarda üretilir. Kalıpların üretiminde genellikle tahta, metal gibi sert ve çabuk bozulmayacak malzemeler kullanılır.

Saya bölümü ayakkabının kullanım amacına göre deri, kumaş ya da plastikten yapılabilir.

Ayakkabı üretiminde kullanılan astarlar ince, köpük bir tabakadan yapılır. İç tabanı örten astar, dikiş ve bağlantı yerlerinin ayağa zarar vermesini engeller. Bazı ayakkabılarda astarlar, saya bölümünün iç kısmını örtebilir.

İç taban, ayakkabıya temel biçimini verir. İç tabanlar, ayakkabının kullanım amacına göre çeşitli malzemelerden yapılabilir. Gerekli görüldüğünde metal destekleyiciler kullanılabilir.

Dış taban, ayakkabının dış etkenlerden korunmasını sağlayacak dayanıklı bir malzemeden üretilir. Kullanım amacına göre şekli değişebilir.

Eskiden asıl amacı ayakları korumak olan ayakkabıların işlevi zaman içinde biraz değişmiş. Ayakların boyutuna, kullanan kişinin cinsiyetine ve kullanım amacına göre çeşit çeşit ayakkabı üretilmeye başlanmış. İşte bunlardan bazıları...

Dans ayakkabısı, dans ederken kullanılan bir ayakkabı türü. Dans ayakkabısı dansın türüne göre çeşitlilik gösterir. Örneğin bale yaparken farklı, tango yaparken farklı ayakkabı giyilir.

Point ayakkabısı da denilen bale pabuçları, düz tabanlı, uçları sıkıştırılmış ve yapıştırıcıyla sertleşmiş kumaş, kâğıt ya da kartonla doldurulan ayakkabılardır.

Kadınların ve erkeklerin giydiği tango ayakkabıları birbirinden farklıdır. Kadınlar yüksek topuklu ve bileği bantlı ayakkabılar giyerken, erkekler ayağı tamamen saran alçak topuklu ayakkabılar giyer.

Spor ayakkabılar, çeşitli sporlar yapılırken giyilen ayakkabılardır. Bunlar da kendi içlerinde çeşitlere ayrılır; doğada yürüyüş ayakkabısı, koşu ayakkabısı, futbol ayakkabısı gibi.

Doğada yürüyüş ayakkabıları genellikle su geçirmeyen malzemelerden yapılır.

Koşu ayakkabıları, hafif bir malzemeden yapılır. Bu ayakkabılar ayak tabanını ve bileği destekler.

Futbol ayakkabıları, çivili tabanları sayesinde çim alanda kaymaz.

Genellikle kışları giyilen botlar ve çizmeler de birer ayakkabı çeşididir. Botlar ve çizmeler kullanım amaçlarına göre birkaç farklı türde olabilir. Yağmur çizmeleri, kar botları, motosiklet botları bunlardan bazılarıdır. Bunların yanı sıra iş güvenliği için giyilen botlar da vardır.

Yağmur çizmeleri, genellikle su geçirmeyen plastik bir malzemeden üretilir.

Kar botları, ayağı sıcak tutan, kalın tabanlı ve su geçirmez ayakkabılardır.

İtfaiyeciler yüksek sıcaklığa dayanıklı iş güvenliği botları kullanır.

Motosiklet botları ısıya dayanıklı, ayak bileğini ve ayağı çarpmalara ve burkulmalara karşı koruyan malzemelerden yapılır.

Tuğçe Durgut
Çizim: Göksu Karaca